مجله علوم پزشکی رازی دوره ۲۹، شماره ۵، مرداد ۱۴۰۱ http://rjms.iums.ac.ir

مقاله پژوهشی

تبیین الگوی ساختاری تصمیم‌گیری به طلاق مبتنی بر روابط موضوعی با میانجی‌گری تیپ‌های شخصیتی زوجین

طیبه شهیدی‌نژاد : دانشجوی دکتری رشته مشاوره، گروه روانشناسی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

مجید ضرغام حاجبی : دانشیار گروه روانشناسی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. (* نویسنده مسئول) zarghamhajebi@gmail.com

حسن میرزاحسینی : استادیار گروه روانشناسی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: با توجه به اهمیت مقوله طلاق در جامعه، این تحقیق درپی آن است که از دریچه‌ای دیگر این معضل را کاوش نموده و با نتایجی که از آن حاصل می‌شود مسیر تازه‌ای را فراروی درمانگران و متولیان این حوزه قرار دهد. لذا هدف مطالعه تبیین الگوی ساختاری تصمیم‌گیری به طلاق مبتنی بر روابط موضوعی با میانجی‌گری تیپ‌های شخصیتی زوجین بود.

روش کار: روش پژوهش در این مطالعه همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. شرکت کنندگان این پژوهش شامل افرادی هستند که برای نخستین بار در زندگی‌شان به منظور پایان دادن به زندگی مشترک به دادگاه خانواده شهرستان قم مراجعه کردند و از آنجا که به مرکز مشاوره ارجاع داده می‌شوند، روش نمونه گیری غیر احتمالی از نوع در دسترس بود. لذا برای انجام این پژوهش ۴۰۵ نفر از افراد متقاضی طلاق توافقی که به مرکز مشاوره طلاق ارجاع داده شدند انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه ارزیابی عملکرد ایگو بللاک و مایر- تجدیدنظر دوم، پرسشنامه روابط موضوعی بل و پرسشنامه‌ها ارزیابی تیپ‌های شخصیتی زوجین بود. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از تحلیل مسیر با استفاده از نرم افزار لیزرل استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که الگوی ساختاری تصمیم گیری به طلاق مبتنی بر روابط موضوعی با میانجی‌گری تیپ‌های شخصیتی زوجین دارای برازش مطلوبی می‌باشد.

نتیجه‌گیری: به طور کلی می‌توان بیان کرد که اخیراً ثبات ازدواج و ارتباط صحیح بین زوجین دشوارتر شده است. بنابراین، بررسی تأثیر مداخلات بالینی مربوطه در حل تعارضات زناشویی حیاتی به نظر می‌رسد.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

کلیدواژه‌ها

تصمیم‌گیری به طلاق،

روابط موضوعی،

تیپ شخصیتی زوجین

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰

تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۵/۳۰

شیوه استناد به این مقاله:

Shahidinejad T, Zargham Hajebi M, Mirzahossein H. Explaining the Structural Model of Divorce Decision-Making Based on Thematic Relationships with the Mediation of Couples' Personality Types. Razi J Med Sci. 2022;29(5): 189-197.

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-09-07]

Razi Journal of Medical Sciences. 2022;29(5):189-197. http://rjms.iums.ac.ir

Original Article

Explaining the Structural Model of Divorce Decision-Making Based on Thematic Relationships with the Mediation of Couples' Personality Types

Tayebeh Shahidinejad : PhD Student, Department of Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.
Majid Zargham Hajebi : Associate Professor of Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran, (*Corresponding author) zarghamhajebi@gmail.com
Hassan Mirzahossein : Assistant Professor of Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.

Abstract

Background & Aims: Recently, marriage stability and proper communication between couples have become more difficult. Therefore, investigating the effect of relevant clinical interventions in solving marital conflicts seems vital. A divorce scenario is not a sudden conflict, but a gradual loss of intimacy. Intimacy consists of several elements that develop over time and follow a step-by-step pattern. This pattern begins with logical intimacy (conversation and self-disclosure) continues with physical intimacy (holding hands, hugging, and sex), and then leads to emotional intimacy (access, support, emotional expression, and mutual sensitivity). High levels of emotional intimacy in a person's relationships, in addition to mutual satisfaction, is one of the powerful predictors of physical and mental health in recent decades, the influence of personality on the interaction of people in emotional and intimate relationships has attracted a lot of attention. Some personality traits increase tension and incompatibility in couples and threaten the continuation of their married life. It deals with unconscious and unrealistic expectations that can lead couples to a cycle of marital conflicts. This approach also attempts to explain current interactions in terms of past internalization. This model allows therapists to focus on past and present periods. In examining the causes of the desire for divorce, social, economic, and legal factors and individual and psychological factors such as marital dependence and boredom, violence and physical conflicts sexual problems, illogical beliefs, lack of understanding, and intellectual conflicts are taken into consideration. The relationship between psychological and communication factors of the desire to divorce has been confirmed by longitudinal and cross-sectional research. Many psychologists and family therapists consider the characteristics of couples the quality of their childhood experiences and the quality of relationships between the main members to be the most important factors in the success or failure of any couple. Personality plays a role in adapting to changing life conditions. Personality disorders are an important source of communication problems. Examining a large number of existing studies shows that one of the important reasons for divorce is related to personality problems and disorders. The evaluation of personality traits plays a very important role in understanding behavior, opinions, and preferences, and as a result, the way of persuading people. Personality traits affect the likelihood of divorce through their influence on interpersonal conflicts. Therefore, this research seeks to explore the problem of divorce based on thematic relationships from another lens and with the results obtained from it, to put a new path in front of the therapists and guardians of this field. Therefore, the purpose of the study was to explain the structural model of divorce decision-making based on thematic relationships with the mediation of the couples' personality types.
Methods: The research method in this study was structural equation correlation. The participants of this research include people who for the first time in their lives went to the family court of Qom City to end their marriage and since they were referred to the counseling center, a non-probability sampling method of the type in was available Therefore, to conduct this research, 405 people who applied for a consensual divorce who were referred to the divorce counseling center were selected. The data collection tools included Blalock and Mayer's ego performance evaluation questionnaire - the second revision, Bell's thematic

Keywords
Decision To Divorce, Thematic Relationships, Personality Type Of Couples

Received: 10/05/2022
Published: 21/08/2022

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-09-07]

relationship questionnaire, and couple's personality type evaluation questionnaires. To analyze the data, path analysis was used using Lisrel software.
Results: The results showed that the structural model of divorce decision-making based on subject relationships with the mediation of couples' personality types has a favorable fit.
Conclusion: The results showed that the structural model of divorce decision-making based on thematic relationships with the mediation of couples' personality types has a favorable fit. In explaining these results, it can be said that one of the most important vulnerabilities of the family is the instability of marriage. Despite the society's negative attitude towards divorce, its rate is still increasing and Iran is considered as a country prone to divorce. The importance of conducting such research in Iran, as in other countries, is due to reports of an increase in the number of divorces in recent years. Despite the unprecedented increase in the number of divorce requests in Iran, as well as the desire to go to counseling centers to improve marital relations, there has rarely been a study on ego strength and mental toughness and their relationship with marital conflicts. Also, statistics show that divorce is increasing in the last few years. The increase in the divorce rate indicates that the relationships between spouses have changed their lives, which increases the differences between them. The divorce scenario is not a sudden fight, but a gradual loss of intimacy. Not all requests for divorce lead to divorce. The official statistics of people who apply for divorce are not known in the country. The decision to divorce is the result of intense internal pressure that is exerted on at least one of the spouses, and it may be a result of not meeting the needs goals, and coping methods. Weakness is the inability to manage life events and transfer emotions to the spouse. According to Gutman, the quality of the interaction between husband and wife is an important predictor of the turmoil of marital relations and the desire for divorce. The intention of the desire to divorce is the desire and interest of the couple to separate and break the marital relationship. The desire for divorce is one of the common phenomena of human societies. According to Burke's belief, people who want to divorce face many personal and interpersonal conflicts. A brief review of the theories and models proposed in the field of couple therapy shows that various factors such as social skills attachment styles, and demographic and communication characteristics cause the tendency to divorce. Some personality traits increase tension and incompatibility in couples and threaten the continuation of their married life. Also, in recent decades, the influence of personality on the interaction of people in emotional and intimate relationships between two people has attracted a lot of attention. Some personality traits increase tension and incompatibility in couples and threaten the continuation of their married life. In his Clinical Notes and Teachings, Kerenberg relates clinical personality pathology to the individual's condition in three dimensions, leading to two basic levels: borderline and neurotic levels of personality organization. Therefore, the pathology of personality organization is divided into two main categories based on Kerenberg's theory. The first level is the least intense and is called the neurotic level of personality organization. At this level, people's personalities are rigid and inconsistent, but they have a single identity. The defense mechanisms of these people are at a high level and based on suppression, and the real test is intact. However, at the second or more severe level, called the borderline level of personality organization, some individuals have significant clinical rigidity and inconsistency as well as identity damage. In these people, low-level defense mechanisms based on division are dominant. Although some forms of reality testing are sometimes healthy, their ability to understand the inner states of others is impaired. The patterns of internal relations that reflect the spaces of incompatibility are kept away from the person's consciousness through defensive operations. Therefore, these defenses protect the individual from the threatening and painful aspects of their inner life, which ends up at the cost of creating a rigid personality.
Conflicts of interest: None
Funding: None

Cite this article as:
Shahidinejad T, Zargham Hajebi M, Mirzahossein H. Explaining the Structural Model of Divorce Decision-Making Based on Thematic Relationships with the Mediation of Couples' Personality Types. Razi J Med Sci. 2022;29(5): 189-197.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-09-07]

مقدمه

اخیراً ثبات ازدواج و برقراری ارتباط صحیح بین زوجین دشوارتر شده است. بنابراین، بررسی تأثیر مداخلات بالینی مربوطه در حل تعارضات زناشویی حیاتی به نظر می‌رسد (۱). سناریوی طلاق یک کشمکش ناگهانی نیست، بلکه فقدان تدریجی صمیمیت است (۲). صمیمیت از عناصر متعددی تشکیل شده است که در طول زمان رشد می‌کنند و از یک الگوی گام به گام پیروی می‌کنند. این الگو با صمیمیت منطقی (مکالمه و خودافشایی) شروع می‌شود و با صمیمیت فیزیکی (دست گرفتن، در آغوش گرفتن و رابطه جنسی) ادامه می‌یابد و سپس به صمیمیت عاطفی (دسترسی، حمایت، ابراز عاطفی و حساسیت متقابل منجر می‌شود (۳). سطوح بالای صمیمیت عاطفی در روابط یک فرد، علاوه بر رضایت متقابل، یکی از پیش بینی کننده‌های قدرتمند سلامت جسمی و روانی است (۴). در دهه‌های اخیر، تأثیر شخصیت بر تعامل افراد در روابط عاطفی و صمیمی بین دو نفر توجه زیادی را به خود جلب کرده است. برخی از ویژگی های شخصیتی باعث افزایش تنش و ناسازگاری در زوجین شده و تداوم زندگی زناشویی آنها را تهدید می‌کند (۵).

ویژگی‌های شخصیتی به عنوان ویژگی‌هایی هستند که افراد در زندگی زناشویی خود به ارمغان می‌آورند و مشکلات زناشویی را تحت تأثیر قرار می‌دهند (۶). آسیب شناسی شخصیت بر اساس نظریه کرنبرگ به دو دسته اصلی تقسیم می‌شود. سطح اول کمترین شدت را دارد و سطح روان رنجور سازماندهی شخصیت نامیده می‌شود (۷). در این سطح، شخصیت افراد سخت و ناسازگار است، اما هویت واحدی دارند. مکانیسم‌های دفاعی این افراد در سطح بالا و مبتنی بر سرکوب است و آزمون واقعی دست نخورده است. با این حال، در سطح دوم یا شدیدتر، که سطح مرزی سازمان شخصیت نامیده می‌شود، برخی از افراد از نظر بالینی دارای سختی و ناسازگاری شخصیت و همچنین آسیب هویت هستند (۸). در این افراد مکانیسم‌های دفاعی سطح پایین مبتنی بر تقسیم غالب است. اگرچه برخی از اشکال آزمایش واقعیت گاهی اوقات سالم هستند، اما توانایی آنها در درک حالات درونی دیگران مختل می‌شود. الگوهای روابط داخلی که فضاهای ناسازگاری را منعکس می‌کنند، از طریق عملیات دفاعی از آگاهی فرد دور نگه داشته می‌شوند. بنابراین، این دفاع‌ها از فرد در برابر جنبه‌های تهدیدآمیز و دردناک زندگی درونی‌شان محافظت می‌کنند که به قیمت ایجاد سفتی شخصیت به پایان می‌رسد (۹). دیدگاه روابط موضوعی بر درونی سازی، ساختاردهی و فعال سازی مجدد قدیمی‌ترین روابط شی دوتایی در فضای بالینی (انتقال و انتقال متقابل) تأکید می‌کند. درونی سازی روابط ابژه به مفهوم تمام تعاملات نوزاد یا کودک با چهره افراد مهم اشاره دارد. کودک یک تصویر، یک بازنمایی از یک شخص یا یک بازنمایی از شخصی که با آن موضوع در تعامل است را درونی می‌کند (۱۰). از دیدگاه تئوری روابط موضوعی، فرد با انتظارات تحریف شده از دیگران بزرگ می‌شود و ناخودآگاه افراد صمیمی را وادار می‌کند تا با چنین الگوهای درونی نقش‌ها مطابقت داشته باشند. یکی از منابع اصلی اختلافات زناشویی، همسرانی هستند که جنبه‌های نفرت انگیز خود را به شریک خود نشان می‌دهند و سپس با این ویژگی‌ها در همسر خود مبارزه می‌کنند. همچنین ممکن است یک زوج بر اساس شهود خود نقش های خانوادگی نامناسبی را برای فرزندان خود در نظر بگیرند. تضادهای روانی حل نشده با خانواده اصلی همچنان در روابط صمیمانه با همسر و فرزندان بیان می‌شود. تلاش زوجین برای حل تعارضات درونی از طریق روابط بین فردی کانون اصلی همه مشکلات مشاهده شده در ازدواج و خانواده‌های آشفته است (۱۱).

مزیت زوج درمانی موضوعی این است که برخلاف اکثر دیدگاه‌های زوج درمانی، به خواسته‌های ناخودآگاه و انتظارات غیرواقعی می‌پردازد که می‌تولند زوج‌ها را به چرخه‌ای از تعارضات زناشویی سوق دهد. زوج‌ها می‌توانند دیدگاه و رفتار خود را با دانستن اینکه مشکلات‌شان ناشی از کار نامطلوب آنها درخانواده قبلی است تغییر دهند. این رویکرد همچنین تلاش می‌کند تا تعاملات فعلی را بر حسب درونی‌سازی گذشته توضیح دهد. این مدل به درمانگران اجازه می دهد تا بر دوره های گذشته و حال تمرکز کنند (۱۲). در بررسی علل میل به طلاق عوامل اجتماعی، اقتصادی و حقوقی و عوامل فردی وروان شناختی از جمله وابستگی و دلزدگی زناشویی، خشونت و درگیری های فیزیکی و مشکلات جنسی، باورهای غیر منطقی، عدم تفاهم و

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-09-07]

تعارضات فکری مورد توجه قرار می‌گیرد. رابطه بین عوامل روان شناختی و ارتباطی میل به طلاق با تحقیقات طولی و مقطعی تایید شده است. بسیاری از از روان شناسان و خانواده درمانگران ویژگی‌های زوجین و چگونگی تجارب کودکی و کیفیت روابط بین اعضای اصلی را مهم ترین عامل در موفقیت یا عدم موفقیت هر زوجی می‌دانند (۱۳). شخصیت در سازگاری با شرایط تغییر زندگی نقش دارد. اختلالات صفات شخصیت منبع مهمی از مشکلات ارتباطی هستند. بررسی تعداد زیادی از پژوهش‌های موجود نشان می‌دهد که یکی از دلایل مهم طلاق به مشکلات و اختلالات شخصیتی مربوط می‌شود. ارزیابی ویژگی‌های شخصیتی در درک رفتار و عقاید و ترجیحات و در نتیجه شیوه متقاعد کردن افراد نقش بسیار مهمی دارد. ویژگی‌های شخصیتی از طریق تاثیر بر تعارض های بین فردی بر احتمال وقوع طلاق تاثیر می‌گذارند (۱۴). لذا این تحقیق درپی آن است که از دریچه‌ای دیگر معضل طلاق مبتنی بر روابط موضوعی را کاوش نموده و با نتایجی که از آن حاصل می‌شود مسیر تازه‌ای را فراروی درمانگران و متولیان این حوزه قرار دهد. لذا هدف مطالعه تبیین الگوی ساختاری تصمیم گیری به طلاق مبتنی بر روابط موضوعی با میانجی‌گری تیپ‌های شخصیتی زوجین بود.

روش کار

روش پژوهش در این مطالعه همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. شرکت کنندگان این پژوهش شامل افرادی هستند که برای نخستین بار در زندگی شان به منظور پایان دادن به زندگی مشترک به دادگاه خانواده شهرستان قم مراجعه می‌کنند و از آنجا که به مرکز مشاوره ارجاع داده می‌شوند، روش نمونه‌گیری غیر احتمالی از نوع در دسترس است. برای انجام این پژوهش ۴۰۵ نفر از افراد متقاضی طلاق توافقی که به مرکز مشاوره طلاق ارجاع داده شدند بر اساس ملاک‌های ذیل انتخاب شدند: ۱- نخستین درخواست ۲- تحصیلات در حد راهنمایی ۳- تمایل شرکت کنندگان در پژوهش. در رابطه با این نمونه آماری که متشکل از ۳۰۱ نفر بود، پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی در اختیار آنها قرار گرفت. ابزار های گردآوری اطلاعات در این مطالعه شامل موارد زیر بود:

پرسشنامه ارزیابی عملکرد ایگو بللاک و مایر (Bellak and Meyers Ego)- تجدیدنظر دوم: ارزیابی عملکرد ایگو بللاک و مایر یک ابزار ارزیابی روانشناختی شناخته شده است که برای ارزیابی جنبه‌های مختلف عملکرد ایگو طراحی شده است. این ارزیابی توسط روانشناسان رابرت ام. بلاک و جروم ام. میرز در سال ۱۹۷۵ ایجاد شد. این ارزیابی برای ارزیابی نقاط قوت و آسیب‌پذیری روانشناختی افراد با بررسی عملکردهای ایگو، که برای عملکرد مؤثر در زندگی روزمره ضروری است، استفاده می‌شود. ارزیابی شامل مجموعه ای از وظایف و سؤالات است که هدف آنها ارزیابی ابعاد مختلف عملکرد ایگو است، مانند آزمون واقعیت، کنترل تکانه، تحمل تأثیر، روابط بین فردی، ادراک از ایگو و فرآیندهای فکر. بینش هایی در مورد ظرفیت فرد برای مدیریت استرس، مقابله با چالش ها، تنظیم احساسات و تعامل با دیگران ارائه می دهد.

پرسشنامه روابط موضوعی بل (Bell): یک ابزار ارزیابی روانشناختی است که توسط بل و همکاران در سال ۱۹۸۶ ایجاد شد. این پرسشنامه برای ارزیابی سازمان شناختی و فرآیندهای فکری افراد بر اساس روابط موضوعی که بین کلمات برقرار می‌کند طراحی شده است. هدف آن ارائه بینشی در مورد عملکرد شناختی یک فرد، به ویژه نحوه سازملندهی و پیوند مفاهیم در تفکر ایگو است. پرسشنامه ۹۰ گزینه‌ای روابط موضوعی و اهمیت سنجی بل است. این پرسشنامه دارای ۴۵ ماده ست که به صورت صحیح و غلط به آن پاسخ داده می‌شود و از طریق ۴ خرده مقیا ارزیابی دقیق رو معتبری از روابط موضوعی ارائه می‌دهد که این خرده مقیاس ا عبارتند از بیگانگی، دلبستگی ناایمن، خودمیان بینی و بی‌کفایتی اجتماعی.

پرسشنامه‌ها ارزیابی تیپ‌های شخصیتی زوجین مایرز-بریگز (Myers-Briggs): یکی از پرکاربردترین و شناخته‌شده‌ترین پرسشنامه‌ها برای ارزیابی تیپ‌های شخصیتی در زوج‌ها، شاخص نوع مایرز-بریگز است.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-09-07]

پرسشنامه‌ها ارزیابی تیپ‌های شخصیتی زوجین یک ارزیابی شخصیتی محبوب است که افراد را به یکی از شانزده تیپ شخصیتی بر اساس ترجیحات آنها در چهار دوگانه طبقه بندی می‌کند: برونگرایی درمقابل درونگرایی، حسی در مقابل شهودی، متفکر در مقابل احساسی، قضاوت در مقابل ادراک.

روش پژوهش همبستگی از نوع معادلات ساختاری است، برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از تحلیل مسیر با استفاده از نرم افزار لیزرل استفاده شد.

یافته‌ها

قبل از ارزیابی مدل مفهومی تحقیق، لازم است معنی‌داری بارهای عاملی سازهای مختلف پرسشنامه و ابعاد آنها در پیش‌بینی گویه‌های مربوطه بررسی شود تا از برازندگی مدل‌های اندازه‌گیری و قابل قبول بودن شاخص‌های آنها در اندازه‌گیری سازه‌ها اطمینان حاصل شود. این امر، با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی تاییدی و نرم‌افزار آموس انجام شد. نتایج نشان داد که بار عاملی متغیرها در پیش‌بینی تمامی ابعاد در سطح خطای ۵ درصد دارای تفاوت معنی‌دار با صفر است. در نتیجه هیچ یک از ابعاد متغیرهای تحقیق از فرآیند تجزیه و تحلیل کنار گذاشته نشدند. نتایج بررسی روایی متغیرهای تحقیق در جدول شماره‌ی ۱ ارائه شده است.

جدول ۱- نتایج تحلیل عاملی تاییدی

متغیر	مولفه	بار عاملی	سطح معنی‌داری
روابط موضوعی	خود محوری	۰/۷۸	۰/۰۰۰
	بیگانگی	۰/۶۵	۰/۰۰۰
	دلبستگی ناایمن	۰/۵۹	۰/۰۰۰
	بی‌کفایتی اجتماعی	۰/۶۱	۰/۰۰۰
کارکردهای ایگو	امید	۰/۸۷	۰/۰۰۰
	اراده	۰/۸۳	۰/۰۰۰
	هدف	۰/۵۹	۰/۰۰۰
	شایستگی	۰/۶۳	۰/۰۰۰
	وفاداری	۰/۷۲	۰/۰۰۰
	عشق	۰/۵۲	۰/۰۰۰
	مراقبت	۰/۸۷	۰/۰۰۰
	خردمندی	۰/۸۳	۰/۰۰۰
تیپ شخصیتی	تیپ شخصیتی	۰/۷۷	۰/۰۰۰
تصمیم به طلاق	تصمیم به طلاق	۰/۸۹	۰/۰۰۰

همچنین شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی تاییدی به همراه مقادیر مطلوب آنها در جدول شماره ۲ ارائه شده است. این شاخص‌ها نشان از برازش مطلوب مدل‌های اندازه‌گیری داشته و معنی‌داری بار شدن هر متغیر مشاهده‌شده به متغیر پنهان مربوطه مورد تایید قرار گرفت.

مطابق جدول (۳)، شاخص کی دو ۱۹۳/۱۴ بدست آمده و به خودی خود چندان قابل تفسیر نیست. اما می‌توان گفت هرچه مقدار کی دو به درجه آزادی مدل نزدیک‌تر باشد، مدل برازش یافته رضایت بخش‌تر و بهتر است. چنانچه سطح معنی‌داری کی دو بزرگتر از ۰/۰۵ باشد، به این معنی است که مدل نظری با داده‌ها برازش دارد. اما مقدار کی دو نسبت به حجم نمونه حساس است و ممکن است در تحقیقاتی با نمونه کوچکتر از ۱۰۰ و بزرگتر از ۲۰۰ (مانند این تحقیق) برآورد مناسبی از برازش مدل ارائه ندهد. لذا شاخص کی دو بهنجار ملاک عمل قرار می‌گیرد. همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود این مقدار برای مدل مورد نظر ۲/۶۱ است که مقداری مناسب و قابل قبول است. شاخص GFI برابر با ۰/۹۲۸ بدست آمده که بزرگتر از ۰/۹ بوده و نشان از برازش خوب مدل دارد. شاخص برازش تطبیقی یا CFI برابر با ۰/۹۷ بدست آمده و نشان از برازش خیلی خوب مدل به داده‌ها دارد، یا به عبارت دیگر مدل برازش یافته از مدل استقلال فاصله گرفته و به مدل اشباع نزدیک می‌شود. شاخص ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد یا RMSEA برابر با ۰/۰۶۳ بدست آمده که بیانگر قابل قبول بودن مدل است. با توجه به نتایج و شاخص‌های کمی برازش می‌توان نتیجه گرفت که مدل معادلات ساختاری برازش‌یافته تحقیق، مدلی قابل قبول است و می‌توان با استناد به روابط درون مدل و مقادیر ضریب مسیر بین متغیرهای پنهان به آزمون فرضیه‌ها پرداخت. برای آزمون فرضیه‌ها، از مقایسه سطح معنی‌داری برآورد شده متناظر آنها با سطح معنی‌داری آزمون استفاده می‌شود، به این معنی که شرط معنی‌دار بودن یک رابطه این است که سطح معنی‌داری برآورد شده برای آن کوچکتر

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-09-07]

جدول ۲- شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی تاییدی

شاخص	مقدار مطلوب	مدل	
		ضرایب	وضعیت
درجه آزادی (df)	-	۷۳	-
کی دو (χ^2)	-	۱۴۸/۹۶	-
سطح معنی‌داری کی دو	بزرگتر از ۰/۰۵	۰/۰۰۰	نامطلوب
کی دو بهنجار (χ^2/df)	کوچکتر از ۳	۲/۰۴	مطلوب
نیکویی برازش (GFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۳۲	مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۸	مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	کوچکتر از ۰/۰۸	۰/۰۵۹	مطلوب

جدول ۳- شاخص‌های برازش مدل معادلات ساختاری

شاخص	مقدار مطلوب	مدل	
		ضرایب	وضعیت
درجه آزادی (df)	-	۷۴	-
کی دو (χ^2)	-	۱۹۳/۱۴	-
سطح معنی‌داری کی دو	بزرگتر از ۰/۰۵	۰/۰۰۰	نامطلوب
کی دو بهنجار (χ^2/df)	کوچکتر از ۳	۲/۶۱	مطلوب
نیکویی برازش (GFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۲۸	مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۷	مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	کوچکتر از ۰/۰۸	۰/۰۶۳	مطلوب

از ۰/۰۵ باشد.

بحث

نتایج نشان داد که الگوی ساختاری تصمیم گیری به طلاق مبتنی بر روابط موضوعی با میانجی‌گری تیپ‌های شخصیتی زوجین دارای برازش مطلوب می‌باشد. این نتیجه همسو با نتایج تحقیقات بوراسا (Bourassa) و همکاران (۲۰۱۹) (۱۳)، اوسلر (Osler) و همکاران (۲۰۰۸) (۱۴) و جیمز (James) (۲۰۱۵) (۱۵) نتایج یکسانی داشته است. در تبیین این نتایج می‌توان می‌توان گفت یکی از مهم‌ترین آسیب پذیری‌های خانواده، بی‌ثباتی ازدواج است. علیرغم نگرش منفی جامعه نسبت به طلاق، میزان آن همچنان رو به افزایش است و ایران به عنوان کشور مستعد طلاق محسوب می‌شود. اهمیت انجام چنین تحقیقاتی در ایران مانند سایر کشورها به دلیل گزارش‌هایی مبنی بر افزایش آمار طلاق در سال‌های اخیر است. بررسی اجمالی نرخ ها و آمارهای مذکور نشان می‌دهد که بنیان خانواده‌های ایرانی در وضعیت بحرانی قرار دارد. علیرغم افزایش بی‌سابقه آمار درخواست های طلاق در ایران و همچنین تمایل به مراجعه به مراکز مشاوره برای بهبود روابط زناشویی، بندرت مطالعه‌ای در زمینه بررسی قدرت ایگو و سرسختی روانی و ارتباط آنها با تعارضات زناشویی انجام شده است. همچنین، آمارها نشان می‌دهد که طلاق در چند سال گذشته در حال افزایش است. افزایش نرخ طلاق بیانگر آن است که در طول زندگی روابط بین همسران دستخوش تغییراتی شده است که اختلافات بین آنها را افزایش داد (۱۴). سناریوی طلاق یک مبارزه ناگهانی نیست، بلکه فقدان تدریجی صمیمیت است. همه درخواست‌های طلاق منجر به طلاق نمی‌شوند. آمار رسمی افرادی که متقاضی طلاق هستند، در کشور مشخص نیست تصمیم به طلاق نتیجه‌ی فشار درونی شدید است که حداقل به یکی از همسران وارد می‌شود و ممکن است در نتیجه بر آورده نشدن نیازها و اهداف، شیوه‌های مقابله‌ای ضعیف، ناتوانی در مدیریت حوادث زندگی و انتقال احساسات به همسر باشد (۱۳). به نظر گاتمن کیفیت تعامل زن و شوهر پیش‌گویی‌کننده مهمی برای آشفتگی روابط

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-09-07]

زناشویی و میل به طلاق است. مقصود از میل به طلاق تمایل و علاقه زوجین به جدا شدن و گسستن روابط زناشویی است. میل به طلاق یکی از پدیده‌های شایع جوامع انسانی است. به اعتقاد برک افرادی که میل به طلاق دارند با کشمکش های متعدد فردی و بین فردی مواجه هستندب. ررسی مختصر نظریه‌ها و مدل‌های مطرح شده در حوزه زوج درمانی بیان کننده این نکته است که عوامل مختلفی مانند مهارت‌های اجتماعی و سبک‌های دلبستگی، ویژگی‌های جمعیت شناختی و ارتباطی باعث گرایش به طلاق می‌شود. شواهد موجود نشان می‌دهد که عوامل روان شناختی پیش بینی کننده مهمی در بی‌ثباتی زناشویی و میل به طلاق هستند (۹). در دهه‌های اخیر تأثیر شخصیت بر تعامل افراد در روابط عاطفی و صمیمی بین دو نفر توجه زیادی را به خود جلب کرده است. برخی از ویژگی‌های شخصیتی باعث افزایش تنش و ناسازگاری در زوجین شده و تداوم زندگی زناشویی آن‌ها را تهدید می‌کند. همچنین، در دهه های اخیر، تأثیر شخصیت بر تعامل افراد در روابط عاطفی و صمیمی بین دو نفر توجه زیادی را به خود جلب کرده است. برخی از ویژگی‌های شخصیتی باعث افزایش تنش و ناسازگاری در زوجین شده و تداوم زندگی زناشویی آن‌ها را تهدید می‌کند (۱۴). کرنبرگ در یادداشت‌ها و آموزش‌های بالینی خود، آسیب‌شناسی شخصیت بالینی را با وضعیت فرد در سه بعد مرتبط می‌کند که به دو سطح اساسی منجر می‌شود: سطوح مرزی و روان‌رنجور سازمان‌دهی شخصیت (۱۵). بنابراین آسیب شناسی سازمان شخصیت بر اساس نظریه کرنبرگ به دو دسته اصلی تقسیم می‌شود. سطح اول کمترین شدت را دارد و سطح روان رنجور سازماندهی شخصیت نامیده می‌شود. در این سطح، شخصیت افراد سفت و ناسازگار است، اما هویت واحدی دارند .مکانیسم های دفاعی این افراد در سطح بالا و مبتنی بر سرکوب است و آزمون واقعی دست نخورده است. با این حال، در سطح دوم یا شدیدتر، که سطح مرزی سازماندهی شخصیت نامیده می‌شود، برخی از افراد دارای سفتی و ناسازگاری بالینی قابل توجه و همچنین آسیب هویت هستند (۱۱). در این افراد مکانیسم‌های دفاعی سطح پایین مبتنی بر تقسیم غلب است. اگرچه برخی از اشکال آزمایش واقعیت گاهی اوقات سالم هستند، اما توانایی آن‌ها در درک حالات درونی دیگران مختل می‌شود. الگوهای روابط داخلی که فضاهای ناسازگاری را منعکس می‌کنند، از طریق عملیات دفاعی از آگاهی فرد دور نگه داشته می‌شوند. بنابراین، این دفاع ها از فرد در برابر جنبه های تهدیدآمیز و دردناک زندگی درونی آنها محافظت می‌کند که به قیمت ایجاد سفتی شخصیت به پایان می‌رسد (۹).

نتیجه‌گیری

در مجموع، به طور کلی می‌توان بیان کرد که اخیراً ثبات ازدواج و ارتباط صحیح بین زوجین دشوارتر شده است. بنابراین، بررسی تأثیر مداخلات بالینی مربوطه در حل تعارضات زناشویی حیاتی به نظر می‌رسد.

References

1. Kelly SP, O'Connell RG. The neural processes underlying perceptual decision making in humans: recent progress and future directions. J Physiol Paris. 2015;109(1-3):27-37.
2. Siemons SE, Vleugels MPH, van Balken MR, Braat DDM, Nieboer TE. Male or female sterilization - the decision making process: Counselling and regret. Sex Reprod Healthc. 2022;33:100767.
3. Godswill NO, Monica EA, Erhabor SI. Family planning decision-making among young males in Southern Africa. Afr J Reprod Health. 2023;27(10):16-35.
4. Jaberi S, Etemadi O, Fatehizade M, Rabbani Khorasgani A. Iranian Women's Divorce Style: A Qualitative Study. Fam Process. 2022;61(1):436-450.
5. Ross LF. Better than Best (Interest Standard) in Pediatric Decision Making. J Clin Ethics. 2019;30(3):183-195.
6. Mendes JAA, Ormerod TC. Making sense out of uncertainty: cognitive strategies in the child custody decision-making process. Front Psychol. 2024;15:1387549.
7. Seol KO, Baek S, Kim J. Materialism, wives' relative earnings, and marital satisfaction among South Korean couples: Actor and partner effects. J Fam Psychol. 2021;35(6):780-788.
8. Han L, Li JP, Sit JW, Chung L, Jiao ZY, Ma WG. Effects of music intervention on physiological stress response and anxiety level of mechanically ventilated

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-09-07]

patients in China: a randomised controlled trial. J Clin Nurs. 2010;19(7-8):978-87.

9. Boerner K, Jopp DS, Carr D, Sosinsky L, Kim SK. "His" and "her" marriage? The role of positive and negative marital characteristics in global marital satisfaction among older adults. J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci. 2014;69(4):579-89.

10. Osler M, McGue M, Lund R, Christensen K. Marital status and twins' health and behavior: an analysis of middle-aged Danish twins. Psychosom Med. 2008;70(4):482-7.

11. Jayakar JP, Alter DA. Music for anxiety reduction in patients undergoing cardiac catheterization: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. Complement Ther Clin Pract. 2017;28:122-130.

12. Lavner JA, Lamkin J, Miller JD. Borderline personality disorder symptoms and newlyweds' observed communication, partner characteristics, and longitudinal marital outcomes. J Abnorm Psychol. 2015;124(4):975-81.

13. Bourassa KJ, Sbarra DA, Whisman MA. Women in very low quality marriages gain life satisfaction following divorce. J Fam Psychol. 2015;29(3):490-9.

14. Jennings EA. Predictors of Marital Dissolution During a Period of Rapid Social Change: Evidence From South Asia. Demography. 2016;53(5):1351-1375.

15. Bourassa KJ, Ruiz JM, Sbarra DA. Smoking and Physical Activity Explain the Increased Mortality Risk Following Marital Separation and Divorce: Evidence From the English Longitudinal Study of Ageing. Ann Behav Med. 2019;53(3):255-266.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-09-07]